

EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 29.5.2013
COM(2013) 377 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

**Ruotsin vuoden 2013 kansallisesta uudistusohjelmasta
sekä samassa yhteydessä annettu Ruotsin vuosien 2012–2016 lähentymisohjelmaa
koskeva neuvoston lausunto**

{SWD(2013) 377 final}

NEUVOSTON SUOSITUS

Ruotsin vuoden 2013 kansallisesta uudistusohjelmasta

sekä samassa yhteydessä annettu Ruotsin vuosien 2012–2016 lähentymisohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97¹ ja erityisesti sen 9 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011² ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen³,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat⁴,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

on kuullut talous- ja rahoituskomiteaa,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 26 päivänä maaliskuuta 2010 komission ehdotuksen, jolla käynnistetään uusi kasvu- ja työllisyysstrategia, Eurooppa 2020. Strategian lähtökohtana on tehostaa talouspolitiikan koordinoitua, ja siinä keskitytään avainalueisiin, joilla tarvitaan toimia, jotta voidaan parantaa Euroopan mahdollisuuksia vauhdittaa kestävä kasvua ja lisätä kilpailukykyä.
- (2) Neuvosto antoi 13 päivänä heinäkuuta 2010 komission ehdotusten perusteella suosituksen jäsenvaltioiden ja unionin talouspolitiikan laajoista suuntaviivoista (2010–2014) ja hyväksyi 22 päivänä huhtikuuta 2012 päätöksen jäsenvaltioiden

¹ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

² EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

³ COM(2013) 377 final.

⁴ P7_TA(2013)0052 ja P7_TA(2013)0053.

työllisyyspolitiikan suuntaviivoista⁵. Yhdessä nämä muodostavat ns. yhdenmetyt suuntaviivat. Jäsenvaltioita kehoitettiin ottamaan yhdenmetyt suuntaviivat huomioon kansallisessa talous- ja työllisyyspolitiikassaan.

- (3) Valtion- ja hallitusten päämiehet hyväksyivät 29 päivänä kesäkuuta 2012 kasvu- ja työllisyyspöytäkirjan, joka toimii johdonmukaisina puitteina kansallisen, EU:n ja euroalueen tason toimille kaikkia mahdollisia keinoja, välineitä ja politiikkoja käyttäen. He päättivät toimista, jotka on toteutettava jäsenvaltioiden tasolla, ja ilmaisivat erityisesti täysimääräisen sitoutumisensa Eurooppa 2020 -strategian tavoitteiden saavuttamiseen ja maakohtaisten suositusten täytäntöönpanoon.
- (4) Neuvosto antoi 6 päivänä heinäkuuta 2012 suosituksen Ruotsin vuoden 2012 kansallisesta uudistusohjelmasta ja lausunnon Ruotsin vuosien 2011–2015 tarkistetusta lähentymisohjelmasta.
- (5) Komissio hyväksyi 28 päivänä marraskuuta 2012 vuotuisen kasvuselvityksen⁶. Tästä alkoi vuoden 2013 talouspolitiikan EU-ohjausjakso. Komissio hyväksyi niin ikään 28 päivänä marraskuuta 2012 makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella varoitusmekanismia koskevan kertomuksen⁷, jossa se katsoi, että Ruotsi kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu.
- (6) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 14 päivänä maaliskuuta 2013 rahoitusvakauden varmistamisen, julkisen talouden vakauttamisen ja kasvun vauhdittamisen painopisteet. Se korosti, että on tarpeen jatkaa eriytettyä, kasvua edistävää julkisen talouden vakauttamista, palauttaa normaalit luotonannon edellytykset, edistää kasvua ja kilpailukykyä, puuttua työttömyyteen ja kriisin sosiaalisiin seurauksiin sekä nykyaikaistaa julkishallintoa.
- (7) Komissio julkaisi 10 päivänä huhtikuuta 2013 makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laaditun Ruotsia koskevan perusteellisen tarkastelun⁸ tulokset. Komissio päätelee analyysinsä perusteella, että Ruotsin makrotaloudessa on epätasapainotiloja, jotka edellyttävät seurantaa ja politiikkatoimia. Yksityisen sektorin velkaa ja sen vähentämistä koskevaan makrotalouden kehitykseen, johon liittyvät jäljellä olevat asuntomarkkinoiden tehostumuustekijät, on edelleen kiinnitettävä huomiota. Vaikka suuri vaihtotaseen ylijäämä ei aiheuta samanlaisia riskejä kuin suuret alijäämät, komissio aikoo edelleen seurata vaihtotaseen kehitystä Ruotsissa.
- (8) Ruotsi toimitti 19 päivänä huhtikuuta 2013 vuoden 2013 lähentymisohjelmansa, joka koskee vuosia 2012–2016, ja vuoden 2013 kansallisen uudistusohjelmansa. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (9) Neuvosto on neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 mukaisen vuoden 2013 lähentymisohjelman arvioinnin perusteella sitä mieltä, että julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on vuoden 2013 osalta uskottava. Hallituksen ennusteen mukaan BKT:n kasvu on 1,2 prosenttia vuonna 2013 ja 2,2 prosenttia vuonna 2014. Komission ennusteessa vastaavat luvut ovat 1,5 ja 2,5

⁵ Neuvoston päätös 2013/208/EU, annettu 22 päivänä huhtikuuta 2012.

⁶ COM(2012) 750 final.

⁷ COM(2012) 751 final.

⁸ SWD(2013) 124 final.

prosenttia. Ohjelmassa kaavaillun julkisen talouden strategian tavoitteena on varmistaa julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyys noudattamalla Ruotsin julkisen talouden kehyksen sääntöjä, ja muun muassa saavuttaa taviote, jonka mukaan julkisen talouden nettomääräinen rahoitusylijäämä suhteessa BKT:hen olisi suhdannekierron aikana keskimäärin 1 prosentti. Julkisen talouden rahoitusasema oli vuonna 2011 hieman ylijäämäinen (0,2 prosenttia suhteessa BKT:hen), mutta luisui vuonna 2012 taantumaan (0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen). Ohjelmassa vahvistetaan aiemmin asetettu julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoite eli -1,0 prosentin alijäämä suhteessa BKT:hen. Keskipitkän aikavälin tavoite vastaa vakaas- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Ohjelmassa ennustetaan, että komission uudelleen laskema julkisen talouden rakenteellinen rahoitusasema paranee vuosien 2012–2013 noin 0,4 prosentin pienestä alijäämästä suhteessa BKT:hen ylijäämäiseksi vuodesta 2014 alkaen. Sen vuoksi keskipitkän aikavälin tavoite todennäköisesti toteutuu ohjelmakaudella. Ohjelmaan sisältyvien tietojen perusteella julkisten menojen kasvuvauhti (ilman päätösperäisten tulopuolen toimenpiteiden vaikutusta tuloihin) ylittäisi BKT:n keskipitkän aikavälin potentiaalisen kasvun viitearvon vuosina 2012 ja 2013, mutta jäisi viitearvon alle vuonna 2014. Julkisen talouden tavoitteisiin liittyvät riskit ovat rajoitetut, vaikka otettaisiin huomioon mahdollisuus, että vuonna 2014 joudutaan toteuttamaan uusia päätösperäisiä elvytystoimia. Ohjelmassa esitetyn ennusteen mukaan velkasuhde, joka on alle 60 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen, nousee väliaikaisesti 42 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2013, mutta laskee vuonna 2015 jälleen alle 40 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Komission ennusteen mukaan velkasuhde supistuu 39 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2014.

- (10) Yksityisen sektorin suuri velkataakka (235 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2012) on edelleen ongelma. Kotitalouksien velka, joka on noin 80 prosenttia suhteessa BKT:hen eli noin 170 prosenttia suhteessa käytettävissä oleviin tuloihin, on vakiintunut vasta hiljattain, eikä se todennäköisesti vähene lähitulevaisuudessa, kun otetaan huomioon jatkuva luotonanto ja asuntolainojen hidas lyhennysvauhti. Nykyinen asuntolainojen korkokulujen verovähennyskelpoisuus ja alaiset juoksevat kiinteistöverot edistävät velanottoa Ruotsin asuntoverotuksessa, mikä lisää velan määrää. Lisäksi suhteellisen suuri kuilu velkojen ja toisaalta oman pääoman rahoitukseen perustuvien uusien investointien efektiivisen marginaaliveroasteen välillä viittaa siihen, että velkarahoituksen suosiminen yritysverotuksessa jatkuu. Ruotsissa on äskettäin rajoitettu konsernin sisäisten korkomenojen verovähennyskelpoisuutta, mutta maassa ei ole kattavaa järjestelmää, jonka avulla velkarahoituksen ja oman pääoman verotuksen välistä kuilua voitaisiin kaventaa. Yritysten velkataakka on edelleen huomattava, 149 prosenttia suhteessa BKT:hen.
- (11) Vaikka Ruotsin asuntomarkkinat ovat viime aikoina olleet vakaat, ne voivat kuitenkin yhä aiheuttaa epävakautta. Ruotsin asuntomarkkinoilla esiintyy tarjontapuolella tyypillisesti jonkin verran tehottomuustekijöitä, jotka ovat omiaan nostamaan asuntojen hintoja ja luomaan ei-toivottuja lukkiutumisvaikutuksia. Rakennussektorin investoinnit ovat Ruotsissa vain puolet muiden Pohjoismaiden investoinneista sekä suhteessa BKT:hen että suhteessa väestöön. Tätä nykyä uuden rakennushankkeen käynnistäminen kestää usein vuosia, koska kuntatason menettelyt ovat pitkällisiä. Näiden menettelyjen virtaviivaistaminen lisäisi asuntotarjonnan joustavuutta, edistäisi kilpailua rakennussektorilla ja alentaisi rakennuskustannuksia. Vuokranmääritysjärjestelmän uudistamista on jatkettava, jotta markkinavoimat voivat määrittää vuokra-asuntojen ihanteellisen tarjonnan kohtuulliseen hintaan. Asuntomarkkinoiden tehottomuustekijöihin puuttumalla voidaan todennäköisesti myös keventää kotitalouksien velkataakkaa, koska nämä seikat ovat sidoksissa toisiinsa.

- (12) Ruotsissa nuorten, maahanmuuttajataustaisten ja yleensä alhaisen taitotason työntekijöiden työttömyysaste on selvästi muun työikäisen väestön työttömyysastetta ja EU:n keskiarvoa suurempi. Ruotsi on toteuttanut runsaasti uusia toimenpiteitä tämän ongelman korjaamiseksi. Toimenpiteet, joiden tarkoituksena on parantaa maahanmuuttajataustaisen väestön integroitumista työmarkkinoille, ovat jo alkaneet tuottaa tuloksia, sillä tämän väestöryhmän työttömyysaste on alentunut. Lisätoimia kuitenkin tarvitaan, ennen kuin sen ja muun väestön työttömyyden ero saadaan kurottua umpeen. Nuorten hyväksi toteutetut toimenpiteet eivät ole toistaiseksi tuottaneet merkittäviä tuloksia. Useita lupaavia toimenpiteitä on kuitenkin toteutettu tai sellaisia on suunnitteilla: niihin kuuluu muun muassa tuen myöntäminen ammattiinpääsyä edistäville sopimuksille (*yrkesintroduktionsavtal*) osana Ruotsin mallia, jossa täysin itsenäiset työmarkkinaosapuolet vastaavat palkanmäärittämisestä. Toimet oppisopimuskoulutuksen ja muiden työssäoppimiseen perustuvien ammattikoulutusmuotojen tukemiseksi ovat niin ikään täysin päteviä, mutta tuottaakseen haluttuja tuloksia niiden on oltava kunnianhimoisempia. Työsuhdeturvalainsäädännön tarkistamisessa on tapahduttava edistystä myös jatkossa, samoin nuorten työllisyystakuun etujen hyödyntämisessä. Yleisluontoisten tukitoimien sijasta olisi suositettava tiukemmin määriteltyjä toimenpiteitä, jotka on kohdennettu apua eniten tarvitseville. Ruotsissa on käytössä ns. työllisyystakuu, jonka perusteella nuorille, jotka hakevat työtä julkisten työvoimapalvelujen kautta ja jotka ovat jo olleet työttömänä 90 päivää, tarjotaan kohdennettuja palveluja, joiden tarkoituksena on parantaa heidän mahdollisuuksiaan löytää työpaikka ja koulutusmahdollisuuksia. Tätä nykyä vaikuttaa kuitenkin siltä, että sitä ei ole riittävän tehokkaasti suunnattu sellaisille nuorille, jotka eivät opiskele eivätkä ole harjoittelussa eivätkä myöskään ole rekisteröityneet julkisiin työvoimapalveluihin. Vuoden 2012 suosituksen mukaisesti Ruotsi on tilannut selvityksen siitä, miten ravintoloiden ja catering-palvelujen alennettu arvonlisäverokanta on vaikuttanut hintoihin, palkkoihin ja nuorten työllisyyteen; alustavien tulosten pitäisi olla saatavilla tammikuussa 2014 ja lopullisten päätelmien vuonna 2016. Kyseessä on tärkeä selvitys, sillä toimenpiteen kustannustehokkuus on herättänyt huolta.
- (13) Komissio on laatinut EU-ohjausjakson puitteissa kattavan analyysin Ruotsin talouspolitiikasta. Se on arvioinut lähentymisohjelman ja kansallisen uudistusohjelman ja esittänyt perusteellisen tarkastelun. Se on ottanut huomioon ei vain niiden merkityksen Ruotsin finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyskannalta vaan myös sen, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska unionin yleistä talouden ohjausta on tarpeen tehostaa antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. EU-ohjausjakson yhteydessä annetut komission suositukset on otettu huomioon jäljempänä suosituksissa 1–4.
- (14) Neuvosto on tutkinut Ruotsin lähentymisohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto⁹ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1.
- (15) Neuvosto on tutkinut Ruotsin kansallisen uudistusohjelman ja lähentymisohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 2 ja 3,

⁹ Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 9 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

SUOSITTAA, että Ruotsi toteuttaisi vuosina 2013–2014 toimia, joilla se

1. toteuttaa toimet, jotka ovat tarpeen kasvua edistävän finanssipolitiikan noudattamiseksi ja säilyttää julkisen talouden rahoitusaseman vakauden varmistamalla, että keskipitkän aikavälin tavoite saavutetaan ohjelmakauden aikana;
2. jatkaa toimia yksityiseen velkaan liittyviin riskeihin puuttumiseksi vähentämällä velanoton suosimista asunoverotuksessa siten, että asuntolainojen korkokulujen verovähennyskelpoisuus poistetaan asteittain ja/tai kiinteistöveroja korotetaan; toteuttaa lisätoimia edistääkseen maltillista luotonantoa tukemalla asuntolainojen lyhentämistä; vähentää edelleen velanoton suosimista yhtiöverotuksessa;
3. tehostaa asuntomarkkinoita poistamalla asteittain jäljellä olevan vuokrasäännöstelyn ja lujittaa sopimusvapautta yksityisten vuokralaisten ja vuokraisäntien välillä; tukee kilpailun lisääntymistä rakennussektorilla ja tarkastelee suunnittelu-, kaavoitus- ja lupamenettelyjä niiden avoimuuden lisäämiseksi, käsittelyaikojen lyhentämiseksi ja rakennusyritysten markkinoille pääsyä haittaavien esteiden vähentämiseksi;
4. tehostaa toimia, joilla parannetaan alhaisen taitotason nuorten ja maahanmuuttajataustaisten työntekijöiden integroitumista työmarkkinoille, toteuttamalla tehokkaampia ja paremmin kohdennettuja toimenpiteitä tämän kohderyhmän työllistettävyyden ja sen työvoiman kysynnän parantamiseksi; tehostaa toimia, joilla helpotetaan siirtymistä koulusta työelämään, muun muassa laajentamalla työssäoppimisen, oppisopimuskoulutuksen ja muiden työnteon ja koulutuksen yhdistämiseen perustuvien sopimusten käyttöä; täydentää nuorten työllisyystakuuta niin, että se kattaa paremmin myös nuoret, jotka eivät opiskele eivätkä ole harjoittelussa; saattaa loppuun tarkastelun, jossa tutkitaan, miten tuloksellisesti nykyinen ravintoloiden ja catering-palvelujen alennettu arvonlisäverokanta tukee työpaikkojen luomista, ja tekee asiaa koskevat päätelmät.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*